

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КНЭЗ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

«05»декабрь 2019 ел

№12/1

Кнэз авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында

Бюджет процессын жайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Тукай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Кнэз авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Кнэз авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне күшымта нигезендә расларга.
2. Элеге каарны мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://prav.tatarstan.ru>), шулай ук Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (tukay.tatarstan.ru) урнаштырырга.
3. Элеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм 2020 елга һәм 2021, 2022 еллар планы чорына Кнэз авыл жирлеге бюджетын төзегәндә һәм үтәгәндә кулланылырга тиеш.
4. Элеге каар үтәлешен тикшереп торуны бюджет, салымнар, финанслар һәм икътисад буенча дайми комиссиягә йөкләргә.

Кнэз авыл жирлеге Башкортостан Республикасы

Даисеф

Т.И.Белова

Тукай муниципаль районы Княз
авыл жирлегенде Советының 2019
елның
санлы каарына күшүмтэ

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КНЭЗ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДЭ БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЕШЕ ҺЭМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛЭМЭ

I. Гомуми нигезлэмэлэр

1 статья. Элеге нигезлэмэ белэн жайга салына торган хокукий мөнэсэбэтлэр

Тукай муниципаль районы Кнэз авыл жирлегендэ бюджет төзелеше һэм бюджет процессы турында элеге нигезлэмэ (алга таба – нигезлэмэ) Россия Федерациисе Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Кнэз авыл жирлеге» муниципаль берэмлеге уставы нигезендэ Тукай муниципаль районы Кнэз авыл жирлеге (алга таба – авыл жирлеге) бюджетын төзү, карау, раслау, үтэү һэм үтэлешен контрольдэ тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алулар һэм муниципаль бурыч белэн идарэ иту процессында бюджет мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар арасында барлыкка килгэн бюджет-хокук мөнэсэбэтлэрэн жайга сала.

2 статья. Авыл жирлегендэ бюджет хокук мөнэсэбэтлэрэн гамэлгэ ашыруның хокукий нигезлэрэ

Авыл жирлеге бюджеты Тукай муниципаль районы Кнэз авыл жирлеге Советы каары белэн эшлэн һэм раслана.

3 статья. Элеге нигезлэмэдэ кулланылуучы төшөнчэлэр һэм терминнаар

Элеге нигезлэмэдэ Россия Федерациисе Бюджет кодексы белэн билгелэнгэн төшөнчэлэр һэм терминнаар кулланыла.

II. Авыл жирлегенең бюджет вәкалэтлэрэ

4 статья. Авыл жирлегендэ бюджет процессының төп этаплары

Авыл жирлеге бюджет процессы түбэндэгэ этапларны үз эченэ ала:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һэм раслау;
- бюджет үтэлеше;
- бюджет турында каарга үзгэрешлэр һэм өстөмэлэр керту;
- бюджет үтэлеше турында хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамэлгэ ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Авыл жирлегендә бюджет процессында катнашучылар:

- Совет;
- Башкарма комитет;
- бюджет көрөмнәренең баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары) ;
- эчке муниципаль финанс контроле органы;
- контроль-хисап палатасы;
- Тукай муниципаль районның финанс-бюджет палатасы (алга таба – район ФБП).

6 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын, аның үтәлеше турында хисапны карый һәм раслый, авыл жирлеге бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, авыл жирлеге уставы, әлеге нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен, авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәkle мәгълүмат бирелергә тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына раслауга кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, авыл жирлеге бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, авыл жирлеге Советы раславына авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Район ФБП ыывыл жирлеге бюджеты проектын төзи, авыл жирлеге бюджеты үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзу тәртибен билгели, Россия

Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район ФБП ай саен Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтәлеше турында хисап төзи һәм тапшыра.

ФБП Авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килешү нигезендә гамәлгә ашыра:

- жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
- жирлек бюджеты турындагы каарлар проектларына экспертиза ясау;
- жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;
- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеккә аудит үткәрә;
- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтәлешен тикшереп тору;
- эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра;
- Кнэз авыл жирлегендә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- «Россия Федерациясе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге N 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Бюджет керемнәре Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турында законнар, башка мәҗбүри түләү турында законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган һәм түләүсез керемнәр керә.

Бюджетның салым керемнәренә салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе субъекты законы, авыл жирлегенең норматив хокукий актлары белән каралган федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнар, шулай ук алар буенча пеня һәм штрафлар керә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

8 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимиите органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен бүлешүгә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия

Федерациясе законнары һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында авыл жирлеге бюджеты хисабына булырга тиеш.

9 статья. Муниципаль бурыч алулар

Авыл жирлегенең муниципаль бурычы структурасы Россия Федерациисе Бюджет кодексында билгеләнгән бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркеменнән гыйбарәт.

2. Тукай районы Кнәз авыл жирлегенең озак сроклы йөкләмәләре түбәндәгеләр буенча булырга мөмкин:

- Тукай районы Кнәз авыл жирлегенең гарантиясе (муниципаль гарантияләр);
- Тукай районаның Кнәз авыл жирлеге тарафыннан кредит оешмаларыннан алынган кредитларга;
- Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- Тукай районы Кнәз авыл жирлегенең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә).

Тукай районы Кнәз авыл жирлегенең бурыч йөкләмәләре, әлеге пунктта каралғаннан тыш, башка төрләрдә яши алмый.

3. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- Тукай районы Кнәз авыл жирлеге алган кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- Тукай районы Кнәз авыл жирлегенең юкка чыгарылмаган бурыч йөкләмәләре күләме (күрсәтелгән) күләменнән тыш.

4. Тукай муниципаль районаның Кнәз авыл жирлегенең озак сроклы (кимендә бер ел), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) йөкләмәләре кыска сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациисе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе тулысынча туктатылган (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмәләр һәм муниципаль хокукий актлар белән башкарылмаган) очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралған чорны юкка чыгару датасыннан соң өч ел эчендә муниципаль гарантия срокы тәмамланган һәм Бюджет кодексында каралған башка очракларда күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлеге Советы каары белән башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән сроклар тәмамлангач, авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең Россия Федерациисе валютасында күрсәтелгән авыл жирлегенең муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында каар чыгарা.

Россия Федерациисе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациисенең бюджет законнары белән билгеләнә.

7. Муниципаль гарантия түбәндәгеләрне тәэммин итәргә мөмкин:

- принципалның бенефициар алдындағы бурычын (төп йөкләмәне) тиешенчә үтәве;
- коммерциясез характердагы гарантияле очрак килеп туганда барлыкка килгән зиянны қаплау.

Муниципаль гарантия бирү шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнә.

Муниципаль гарантияләр Тукай районы Кнәз авыл жирлеге исеменнән Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында Каарында күрсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы нигезендә һәм чикләрендә Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

Муниципаль гарантия бирү һәм үтәү муниципаль бурыч китабында чагылыш табарга тиеш.

Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе Тукай районының Кнәз авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

8. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 92.1 статьясы 3 пунктында, 107 статьясы 3, 6 пункттарында һәм 111 статьясында билгеләнгән чикләүләрне үтәү зарурлыгыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгы һәм чираттагы финанс елына муниципаль бурычның чикле күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексинда билгеләнгән чикләүләрне үтәп, Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Советы каары белән чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар белән билгеләнә.

Хисап финанс елына жирлек бюджеты үтәлеше турындағы хисап буенча Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында каары белән расланган Чираттагы финанс елында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнарының, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, ин чик күләме жирле бюджет чыгымнарының 15 процентыннан артмаска тиеш..

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру (муниципаль бурычны реструктуризацияләү һәм түләү максатларында бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш), муниципаль гарантияләрне бирү жирле бюджет үтәлеше барышында күрсәтелгән чикләүләрне бозган очракта башкарыла алмый.

Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Советы чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар кабул итү, жирлек бюджеты проектын төзү этабында һәм жирлек бюджетын үтәү барышында, шулай ук Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрне үтәүне тәэммин итәргә тиеш.

9. Тукай районы финанс-бюджет палатасы Кнәз авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсен алыш бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шулай ук Тукай районы Кнәз авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган Кнәз авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсен алыш бару тәртибе нигезендә мәгълүматлар кертелә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар формалары

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:

- муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
- Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;
- башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер олешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны ўтәгәндә бирелә.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирүнен максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән Кнәз авыл жирлеге һәм район арасындағы килешүләр белән билгеләнә.

11 статья. Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр

Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Әлеге маддәненең 1 олешенде курсәтелгән бюджетара субсидияләр авыл жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

12 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан авыл жирлекләре бюджетларына субсидияләр

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителгән авыл жирлеге каарларында кааралган очракларда һәм тәртиптә, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен ўтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатында, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге статьяда курсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары авыл жирлеге һәм район Башкарма комитетлары каарлары белән билгеләнгән тәртиптә төзелгән авыл жирлекләре башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

13 статья. Район бюджетына авыл жирлекләре бюджетларыннан башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган Кнәз авыл жирлеге каарларында каралган очракта һәм тәртиптә Тукай районы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

III. Бюджет проектын төзү

14 статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән элеге нигезләмә нигезендә билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты, бюджет проекты авыл жирлегенең муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм планнар чорына) төзелә һәм раслана, әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турыйндағы законнан тыш) муниципаль авыл жирлекләренең бюджет проектлары төзелә һәм раслана торган срок билгеләнмәгән булса.

Бюджет проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасы;
- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- муниципаль программалар.

15 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өч елдан да ким булмаган вакытка эшләнә.

Авыл жирлеге социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге бюджеты проектын авыл жирлеге Советына чыгару турыйнда каар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Чираттагы финанс елына һәм планнар чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы планнар чорының параметрларын төгәлләштерү һәм планнар чорының икенче елы параметрларын остәү юлы белән эшләнә.

Бюджет проектын төзү яки қарау барышында авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы үзгәру бюджет проектының төп характеристикалары үзгәрүгә китерә.

16 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә, авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турында законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлеге Советы караплары нигезендә фаразлана.

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карап проекты авыл жирлеге Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында карапларга үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерүче авыл жирлеге Советы карапларында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 январеннән (ильтэрәк түгел) үз көченә керү турында нигезләмәләр булырга тиеш.

17 статья. Муниципаль программалар

Авыл жирлегенең муниципаль программалары авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын тормышка ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында караплар кабул итү тәртибе авыл жирлеге Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

Авыл жирлеге муниципаль программаларын тормышка ашыруны финанс белән тәэммин итү өчен бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлеге бюджеты турында карап нигезендә һәр программага туры килгән бюджет чыгымнарының максатчан статьясы буенча программаны раслаган Башкарма комитет муниципаль хокукий акты нигезендә раслана.

18 статья. Бюджет турында карап проектын карау һәм раслау

Авыл жирлеге бюджеты турындагы карапда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

Бюджет турында карап белән раслана:

- бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яисә бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм

эшчәнлекнен программасыз юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча һәм чираттагы финанс елына һәм (яки) план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең максатчан статьялары (муниципаль) программалар һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм планнар чорында башка бюджетлардан алына һәм (яки) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган чыгымнарының гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 2,5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 5 процента күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

- чираттагы финанс елыннан һәм планнар чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январе торышына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;

- авыл жирлеге бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәрту һәм аларга бюджет проектының план чоры икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Шартлы рәвештә расланган чыгымнар дигендә план чорында бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

19 статья. Авыл жирлеге бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Киләсе финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елына авыл жирлеге социаль-

икътисадый үсешенең көтелгән нәтижәләре;

- авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (көрөмнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның, бюджет дефициты (профициты) гомуми күләме) фаразы;
- бюджет проектына аңлатма языу;
- бюджетара трансферларны бүлү методикалары (методика проектлары) һәм хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январенә муниципаль эчке бурычның ин югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычының ин югары чиге;
- ағымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;
- жирле бюджет көрөмнәре чыганаклары реестры;
- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карап белән муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү расланган очракта, бюджет турында карап проектына муниципаль программалар паспортлары тапшырыла (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары).

Авыл жирлеге Башкарма комитеты киләсе финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проектын Совет каравына ағымдагы елның 15 ноябренинән дә соңга калмычка кертә.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты, әгәр ул авыл жирлеге Советына ағымдагы елның 15 ноябрендә 24.00 сәгатькә кадәр кертелгән булса, вакытында кертелгән дип санала.

20 статья. Бюджет турында карап проектын керту

Авыл жирлеге Советына чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә авыл жирлеге Башлыгы аны район контроль-хисап палатасына экспертиза үткәру өчен жибәрә. Бюджет проекты шулай ук стендларда, район сайтында рәсми бастырылырга һәм халык тыңлауларына чыгарылырга тиеш.

Район контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр бюджет турында карап проекты хакында, әлеге проектның ачыклаган очракта житешсезлекләрен күрсәтеп, бәяләмә өзерли.

Район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе авыл жирлеге Советы депутатлары тарафыннан авыл жирлеге бюджеты турында карап проектына төзәтмәләр өзерләгәндә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында кертелгән карап проекты, район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиясә, шулай ук авыл жирлеге Советы депутатларына карауга жибәрелә.

Авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты буенча килешмәгән сораулар барлыкка килгән очракта, авыл жирлеге Башлыгы каары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, ача тигез санда авыл жирлеге Башкарма комитеты һәм Советы вәкилләре керә.

Килемштерүү комиссиясе авыл жирлеге башлыгы тарафынан расланган регламент нигезендө авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти буенча бәхәсле мәсъәләләрне карый.

Авыл жирлеге Советы тарафынан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каар тәүлек дәвамында имзалау һәм халыкка житкерү өчен авыл жирлеге Башлыгына жибәрелә.

21 статья. Бюджет турында каарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында каар проектин вакытында кабул итмәү нәтижәләре

Авыл жирлеге бюджеты турындагы каар авыл жирлеге Советы тарафынан расланган, авыл жирлеге Башлыгы тарафынан имзаланган һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка игълан ителгән булырга тиеш.

Авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет турында кабул ителгән каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэмин итү буенча бөтен мөмкин булган чарагарны күрергә тиеш.

Әгәр чираттагы финанс елына бюджет турында каар финанс елы башыннан үз көченә көрмәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендө бюджет белән вакытлыча идарә итү режими кертелә.

22 статья. Агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каарга үзгәрешләр керту

Авыл жирлеге Башкарма комитеты каарның хокукий җайга салу предметы булып торган барлык мәсъәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджетка үзгәрешләр керту турында проект эшли һәм авыл жирлеге Советына тапшыра.

Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Советына аңлатма языу һәм тәкъдим ителә торган үзгәрешләрне нигезләү белән жирлек бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр һәм ёстәмәләр керту турында каар проекти кертә. Күрсәтелгән проектни караганда авыл жирлеге Советы сессияндә авыл жирлеге башлыгы яки ул вәкаләт биргән затның кертелә торган үзгәрешләр турындагы доклады тыңлана.

IV. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

23 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитет тарафынан тәэмин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру район финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарының ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

24 статья. Көрөмнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Керемнэр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тота:

- Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетына салымнары, жыемнары һәм башка керемнэрне булудән көргөн керемнэрне авыл жирлеге бюджетының бердәм счетына күчерү;
- артык бүләнгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган очен процентлар һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;
- артык түләнгән яисә артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;
- авыл жирлеге бюджеты администраторы тарафыннан авыл жирлеге бюджетына түләүләрне төгәлләштерү;
- артык түләнгән яки артык алынган салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру очен кирәkle артык бүләнгән суммаларны, средстволарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган очен процент суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

25 статья. Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә таләпләрен үтәп, район ФБП тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне күздә тота:

- бюджет һәм акчалата йөкләмәләрене кабул итү һәм исәпкә алу;
- акча йөкләмәләрен раслау;
- акчалата йөкләмәләрне түләүгә санкция бирү;
- акчалата йөкләмәләрнең үтәлешен раслау.

26 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасына таянып, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

27 статья. Авыл жирлеге бюджетын үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында расланган каардан артык фактта алынган керемнэрне куллану

Бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган

керемнэрнең гомуми күләменинән фактта артык алынган керемнэр район ФБП тарафынан, агымдагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында карага үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч ауларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 маддәсө 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, авыл жирлегенең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелегә мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнеше булган түләүсез керемнэр, шул исәптән әлеге нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә бюджетка күчуче, бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында карада расланган керемнэрнең гомуми күләменинән фактта артык алынган керемнэр максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларына туры китереп, агымдагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турындагы карага үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, авыл нирлеге бюджеты чыгымнарын артыруга жибәрелә.

28 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

Авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 маддәсө 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге маддә таләпләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көчләрен югалта.

Агымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте курсәтүче орган авыл жирлеге бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферлар Тукай муниципаль районы бюджеты кеременә кире кайтарлырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган, субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферларның файдаланылмаган калдыгы район бюджеты кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафынан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафынан билгеләнгән тәртиптә район бюджеты кеременә кайтарлырга тиеш.

V. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

29 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплығы нигезләре Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафынан билгеләнә.

Бюджет исәбе финанс һәм финанс булмаган активларның торышы турында, шулай ук күрсәтгән активларны һәм йокләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылдырылган мәгълүматны жыю, теркәү һәм Гомумиләнгтерүен тәртикә салынган системасынан тора.

Бюджет исәбе Россия Федерациясе бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә ғамәлгә анырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең бюджет хисаплығын үз эченә ала:

- бюджет үтәлеше турында хисап;
- бюджет үтәлеше балансы;
- эшчәнлекнен финанс нәтиҗәләре турында хисап;
- акча средеволары хәрәкәте турында хисап;
- аңлатма языу.

Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә көрсөнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турында беленимәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында хисап чорының беренче һәм соңғы көненә бюджет исәбе счетлары планы счетлары буенча авыл жирлегенең финанс булмаган һәм финанс активлары турында мәгълүматлар тупланган.

Эшчәнлекнен финанс нәтиҗәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнен финанс нәтиҗәләре турында беленимәләр туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап ләүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча бюджет средеволары белән операцияләре чагылдыра.

Аңлатма языунда Россия Федерациясе Финанс министрлығының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирешән бюджет үтәлеше хакында мәгълүматны тұлышланыручы мәгълүматны үз эченә ала.

30 статья. Бюджет хисаплығын төзу

Авыл жирлегенең бюджет хисаплығы авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисаплығы нигезендә район ФБП тарафынан төзелә.

Бюджет хисаплығы еллық хисап булып тора. Бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен ясалы.

Ағымдагы финанс елшының беренче кварталына, яртыеллығына һәм тугыз аена авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафынан раслана һәм авыл жирлеге Советына, район контроль-хисап палатасына жибәрелә.

31 статья. Авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында еллык хисап

Жирлек бюджетының үтэлеше турында еллык отчет авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафынан төзелә һәм авыл жирлеге башлыгына тапшырыла а, андан соң ул авыл жирлеге Советына һәм районның контроль-хисап палатасына юлланачак.

Авыл жирлеге бюджетының үтэлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советының норматив хокукий акты проекты рәвешендә эшләнә.

Бюджет үтэлеше турында еллык хисап, аны караганчы, авыл жирлеге Советында тышкы тикиеру узарга тиеш, ул авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикишерүне һәм авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

Еллык хисапны тышкы тикиеру районның контроль-хисап палатасы тарафынан тәмәнгә анырыла.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты районның контроль-хисап палатасына, агымдаты елиның 1 апреленнән дә сонга калмыйча, ана бәяләмә эзерләү өчен, авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтэлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтэлеше турында еллык хисап белән бергә авыл жирлеге Советына тапшырылырга тиешле карар проекты һәм башка документлар тапшырыла. Авыл жирлеге үтэлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган сротта башкартыла. Авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советы контроль-хисап палатасы тарафынан авыл жирлеге Советына, шул үк вакытта авыл жирлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

Авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдаты елиның 1 маеннан да сонга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтэлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советының бюджет үтэлеше турында карары проекты, бюджет үтэлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтэлеше турында еллык хисапны карау нәтижәләре буенча авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтэлеше турында карарны кире каккан очракта, ул дөрөс булмаган яки тұлғы чагылдырылмаган белешмәләрне бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру очен кире кайтарыла.

Бюджет үтэлеше турында авыл жирлеге Советы карары белән хисап финанс елина бюджет көрәниәре, чыгымнары һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләме күреәтелгән авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында хисап раслана. Авыл жирлеге бюджеты үтэлеше турында карарга аерым күшымталар белән түбәндәгә күреәткечеләр раслана:

- бюджет көрәниәре классификациясе кодлары буенча бюджет көрәниәре;
- көрән торғаре кодлары, көрәниәрен ярәмчे торләре, дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча бюджет көрәниәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

VI. Муниципаль финанс контроле

32 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар

Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукий актларны үтәүне тәэмминдү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тыңкы, әчке, башлангыч, соңғыга бүленә.

Тыңкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә контроль-хисан налатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

Әчке муниципаль финанс контроле бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә авыл жирлеге Банкарма комитетының контроль эшчәнлеге булып тора.

Башлангыч контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү барышында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

Соңғы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаптылыкның дореселеген билгеләү максатларында Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү иттижаһе буенча гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле рәвештәре һәм тәртибе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары, шулай ук авыл жирлеге банкарма комитетының хокукий актлары белән билгеләнә.

Муниципаль финанс контролен тормышка ашыру ысуллары булып тикшерү, ревизия, тикшерен чыгу тора.

33 статья. Муниципаль финанс контроле объектлары

Муниципаль финанс контроле объектлары (алга таба - контроль объектлары) булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр, алучылар), бюджет көрәнәрнен баш администраторлары (администраторлары), бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- муниципаль унитар предприятиеләр;
- юридик затлар (муниципаль учреждениеләрдән, муниципаль унитар претприятиеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарлар, физик затлар жирле бюджеттан акчалар бирү туринда шартнамәләриң (килешүләрнен) шартларын, дәүләт яисә муниципаль гарантияләр бирү туринда шартнамәләрнен (килешүләрнен) шартларын үтәү олешенде.

Муниципаль финанс контроле органдары Россия Федерациясе бюджет системасының гиенисе бюджетлары акчаларынан, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының банка бюджетына бирелгән бюджетара трансферлардан

һәм бюджет кредитларыннан файдалануны тикшереп тора. Мондый контроль шулай ук бюджетара трансфертлар бирелгән төп бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) һәм бюджет чарапарын алучыларга карата да гамәлгә анырыла.

Контроль объектлары монесябетенде (бюджет процессында катнашучылар, бюджет һәм автоном учреждениеләр, дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләр, дәүләт корпорацияләре һәм дәүләт компанияләреннән, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукий берәмлекләр катнашында хужалык жәмғыятыләренә һәм ширкәтләреннән, шулай ук устав (жыелма) капиталларында мондый ширкәтләр һәм жәмғыятыләрнең өлеше (өлеше) булган коммерция оешмаларыннан тыны) муниципаль финанс контроле бюджет акчаларын баш бүлүчеләрие (бүлүчеләрне) тикирү барынында бюджеттан акча бирү шартларын үтәү олешенде генә торышка анырыла.

Контроль объектларының муниципаль финанс контроле органнарына аларның муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен киәклә мәгълүматны, документларны һәм материалларны тапшырмавы яисә үз вакытында тапшырмавы, шулай ук аларны тулы күләмдә тапшырмау яисә дөрес булмаган мәгълүмат, документлар һәм материаллар тапшыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка китерә.